

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЕКОЛОГИЯ И БИОТЕХНОЛОГИИ
„ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“

УТВЪРДИЛ:

Директор:

(инж. Нат

ПРОГРАМА ЗА
ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА
УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В ПГЕБ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“
2025/2026 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от ПГЕБ и урежда взаимоотношенията между институциите във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на учениците с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане“, осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

Настоящият документ е изготвен от работна група на ПГЕБ „Проф. д-р Асен Златаров“ - гр. София под ръководството на директора – инж. Наталия Вълчева. Документът има за цел да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи.

Изграждането на училищна програма за равен достъп до образование е подчинено на основните приоритети и цели в посока:

- разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);

- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение;
- разширяване на обхвата на институциите в предучилищното и училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства(2015 – 2020);
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 2020 г.);
- Национална стратегия на България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието. □ Европейската социална харта /ревизирана/;
- Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;.
- Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права; □ Стандарт за приобщаващото образование.

Уязвими групи в ПГЕБ са ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, ученици в риск, застрашени или жертва на насилие, ученици с изявени дарби, сираци и полусираци, деца-бежнаци, деца от различни етнически групи и с други идентифицирани нужди.

Водещи принципи при реализацията на програмата

- Равен достъп и приобщаване на всяко дете
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация
- Съхраняване на етнокултурното многообразие

Създаването на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности в ПГЕБ включва:

- достъпна архитектурна среда;
- екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на децата;
- диагностична и консултативна дейност;
- специални учебно-технически средства и апаратура;
- индивидуални образователни програми;
- учебни програми по специалните учебни предмети и други.

Прилагането на стратегията за включващо обучение на децата със специални образователни потребности в ПГЕБ се осъществява чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за децата със специални образователни потребности.
- Изграждане положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, ученици, деца и родители.
- Създаване условия, гарантиращи интеграцията на децата със специални образователни потребности в детските градини и общообразователните училища чрез изграждане на подкрепяща среда.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ПГЕБ и за координатор е определен заместник-директорът по учебно-производствената дейност, който изпълнява функциите си съобразно Наредба за приобщаващото образование:

Функции на координатора

- разпознава потребността от предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика въз основа на наблюденията и анализите на класните ръководители и на учителите, които преподават на ученика, въз основа на документите на учениците, включително от изследвания и консултации при наличие на такива, и въз основа на събраните данни за развитието на учениците и/или по инициатива на родителя/настойника, който полага грижи за детето;
- предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- координира извършването на оценката на индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания от екипите за подкрепа за личностно развитие;
- предлага на директора да утвърди списък на учениците, на които ще се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие въз основа на извършената оценка на индивидуалните им потребности от екипите за подкрепа за личностно развитие; □ координира предоставянето на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на учениците съвместно с педагогическите специалисти в ПГЕБ;
- предлага на директора в случай на необходимост да осигури допълнителни специалисти като организира и координира осигуряването им в зависимост от индивидуалните потребности на ученика от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център, център за подкрепа на личностното развитие, включително център за специална образователна подкрепа, специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания и/или от доставчици на социални услуги в общността, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето;
- координира работата с родителя, включително по отношение включването му в работата на екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика;
- координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие на учениците в ПГЕБ;

- съхранява документите на всеки ученик, за който е формиран и работи екип за подкрепа за личностно развитие;
- координира работата с институциите в системата на предучилищното и училищното образование и с други институции и организации, работещи с деца, по отношение предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик;
- координира предоставянето на методическа подкрепа от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от Държавния логопедичен център, от център за специална образователна подкрепа и съдейства за провеждането на различни форми на обучение на педагогическите специалисти в ПГЕБ;
- организира и координира дейности и събития в ПГЕБ за учениците, за училищната и за родителската общност, насочени към промяна на нагласите и приемане на различието, както и към изява на дарбите на учениците;
- след приключване на втория учебен срок на съответната учебна година изготвя и предоставя на педагогическия съвет обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в ПГЕБ. Докладът се предоставя и на началника на съответното регионално управление на образованието.

Общата подкрепа в ПГЕБ се осъществява от екип, ръководен от координатора.

Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик и включва различна екипна работа също така и между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси. Заниманията по интереси могат да се организират ПГЕБ или от ОДК/СтЦРД/НДД или други центрове за личностно развитие.

Кариерното ориентиране, провеждано от класните ръководители или консултант от кариерен център, също е част от общата подкрепа на учениците от първи до последния клас за училището.

Описаните в ПУД морални и материални награди също са част от предоставяната от ПГЕБ обща подкрепа.

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик от ПГЕБ. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на ученика и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година; □ деца с хронични заболявания; □ деца в риск.

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация;
- рехабилитация на слуха;
- зрителна рехабилитация;
- рехабилитация на комуникативни нарушения;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда; □ специализирани средства;
- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Когато Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ПГЕБ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ССП по местоживееене на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При наличие на три и повече ученици в паралелка се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредба за приобщаващото образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също се така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изявиени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

Анализ на училищната среда

Наличието на разнообразен етнокултурен модел в страната ни е предпоставка за предприемането на мерки, осигуряващи равни възможности и приобщаване на учениците от малцинствените групи в областта на:

- интеркултурното образование;
- умението за общуване с представители на различни култури; □
съзнателно изграждане на толерантност.

Създават се условия за достъпна качествена грижа за децата в училищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация. На учениците се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване е ранното образование, достъпно за всички независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА 1. Цели на програмата

- Пълноценна социализация на деца и ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства;
- Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата и учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства;
- Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система;
- Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства.

2. Дейности за постигане на целите

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	класни ръководители, учители в ПГЕБ	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководители, учители в ПГЕБ	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 15.09.	директор	
Награждаване на ученици	текущ	директор, заместникдиректори	при и по определен повод за поощрение
Представяне на дейности по интереси в училището	15.09	учители в ПГЕБ	

Представяте на дейностите по интереси на СтЦРД, НДД	15.10	представители на центровете	при проявен интерес от страна на центровете
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете	01.12, 01.05	класни ръководители, кариерен консултант	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители в ПГЕБ	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	Център за подкрепа за личностно развитие, ЕПЛР	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Назначаване на „помощник на учителя“	при необходимост	директор	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.директор, класни ръководители, учители в ПГЕБ, ЕПЛР	при необходимост

Подкрепа на ученици от уязвими групи с цел продължаване образованието им и след задължителната училищна възраст	целогодишно	директор, зам.директор, класни ръководители, учители в ПГЕБ, ЕПЛР	при необходимост
Осигуряване на допълнително обучение по български език за ученици от етническите малцинства	целогодишно	директор	при необходимост
Организиране и провеждане на “Училище за родители“	целогодишно	директор, екип	при желание от родителите
Работа с родители за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.	целогодишно	директор, зам.директор, класни ръководители, екип	при необходимост
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	целогодишно	класни ръководители, учители в ПГЕБ	
Създаване на условия за развитие на талантливите деца чрез насърчаване на творчески изяви	целогодишно	класни ръководители, учители в ПГЕБ	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	класни ръководители, учители в ПГЕБ	

Участие в общински, областни, национални и международни проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта	целогодишно	класни ръководители, учители в ПГЕБ	
Участие в Ден на ученическо самоуправление	месец май	директор, учители в ПГЕБ	
Участие в Ученически съвет	целогодишно	Педагогически ръководител на Ученически съвет	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	

Контролът върху изпълнението на програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на учениците от уязвими групи в ПГЕБ се възлага на координатора на ЕПЛР.